

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צו.

עין משפט
נר מצוה

לח א ב מיי פ"ג מהל' מעשר שני ה"ו;
 לה ג מיי פ"ח הל' תרומות ה' ו' ופ"ג מהל' טומאת אוכלין הלכה ז'
 כ ד מיי פ"ג מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ס'
 כה א ד מיי פ"ג מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ס'
 כב ח מיי פ"ג מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ז'
 כג ט י ב מיי פ"ג מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ז'
 כד ל מיי פ"ט מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ט'
 כה טו ח מיי פ"ט מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ט'
 כו טז ח מיי פ"ט מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ט'
 כז טז ח מיי פ"ט מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ט'
 כח טז ח מיי פ"ט מהל' מעשר שני ה"ו יע"ב מהל' טומאת אוכלין ט'

הוא הדין אפי' ביתר מכרי מרתו נמי פ"יג. והא דתנן כספא דמס' מעשרות (פ"ה מ"ח) היתר מכדי מדתו מפריש עליו ממקום אחר ולא פליגי עליה רבנן היינו ברמא תלתא וחתא ארבעה מקשה ר"י היכי פטרי רבנן ברמא תלתא וחתא תלתא כיון דלית בהו צנותן טעם וקיי"ל צפ' צתרא דמס' ע"ז (דף עג.) דמינן צשאינו מינן צנותן טעם גבי טבל"א וי"ל דליתו אללא קיוהא צעלמא ואין כאן נותן טעם וכעפרא צעלמא דמי וכן נראה מתוך פירוש ר"ש: מי סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא. מנאן הוה ר"ת דיעבד אס רחן עכו"ם חצית של שמרי יין דשרי ללא חמרא הוא אללא קיוהא צעלמא הו'.

שמישים של מעשר בוי'. מימה צמאי מייירי הכ צרימא אי צדי מדתו או אפי' רמא תלתא וחתא תלתא ופולגא לרבנן אפי' ראשון יהא מותר ואי ברמא תלתא וחתא ארבעה אפי' רביעי של מעשר יהא אסור וי"ל דמייירי שאין צהן טעם יין כלל אללא קיוהא צעלמא ומי"מ בעקדש החמירו ללאסור על שלישי ומייירי שלא הקדיש שמרים דאי הקדיש לעולם יהא אסור:

לא צריכא כגון שתמדו במי גשמים מימה דהכל משמע שיש חילוק בין גשמים לשאר משקין ואיזה חילוק יכול להיות צנייהן ומה פירש רבנו שמואל דצמיס צניין דניחא ליה ולא בשאר משקין כגון יין אפי' לא ניחא ליה מכשר דצמיס כתיב וכי יותן מים על זרע ואין נראה לרש"י דלא אשכח בשום דוכתא שיהא חשיבות צניין מצמיס לענין הכשר ומאשר יבא עליו מים מפיקין הכשר לכל משקין וצפ"ק דפסחים (דף יט. וס) איכא דלא מוקי וכל משקה אשר ישמה בכל כלי לענין הכשר וי"א מנא ליה דלא צניין דניחא ליה ונראה לר"י דגשמיים צניין תרתי שיחשיב אומו מתחלה שיהו משקין ואח"כ צניין דניחא ליה אללא שאר משקין כגון (א) מים ויין ושמן כיון דניחא ממילא הן

מכשרין אפי' לא יחשיב אותן להיות משקה אללא קשה מהא דתנן במסכת משכירין (פ"ו מ"ח) ומיייתי לה צפ"ק דחולין (דף יג. וס) הנעילה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם הטל אינן צבי יומן ואם לכך נתייבן הרי הן צבי יומן אע"פ שלא החשיב אותם מתחלה להיות משקה (ב) ושמא טל חשבו טפי להיות משקה ממי גשמים: **ונתמד** בא"י. נראה דהשתא איירי שפיר אפילו צמיס יפין שאינן מי גשמים דכיון שנתערבו צשמיס אין ראוים להכשיר והא דלא קאמר אללא לפי שלא נזכר חמורא למעלה: **אי"מא** למעוטי יין מגתו בוי'. אין להוכיח מכאן דין מבושל כשר לקודש ומצרכין עליו צפ"ה מדלא קאמר למעוטי יין מבושל דלאו ראייה היא דאפילו אין מקדשין עליו לא מצי למימר למעוטי יין מבושל דאם כן הוה ליה למימר אין מצרכין עליו צפ"ה אללא יש להביא ראייה מירושלמי דשקלים ועד רבי פסחים דין גמור הוא דלמראת המס ארבע כוסות שאמרו ויאלא צניין מבושל צ' אללא מקדשין איין מבושל דלא כפר"י והר"ש שכתבו דין מבושל מצרכין עליו שהכל דאישתמי לגריעותא ואין להאריך כאן:

מודים

ואמאי איצטריך למימר: אמר רב פפא. הכא במאי עסקינן. דאיצטריך למימר דמכשירין כגון דפרה היתה שותה ראשון ראשון דהשתא לא חשבינהו נגמרו כאלו דס"ד הואיל וכל חשבינהו דפרה שותה להו אין מצרכין אפי' דלא אצטריך למימר דמכשירין

המחמד. מים צשמרים פטור ממעשר: אללא יוסר מכדי מדתו. פורתא לא פליגי רבנן עליה דר"י אללא מחייבין צמעשר והוא הדין לצרכת היין דהא רבנן חומרנא לית להו גבי מעשר דהא צבי מדתו לא מחייבי אללא משום דחשיבי ליה יין הוא דמחייבי ציומר מכדי מדתו והלכך לגבי צורה פרי הגפן נמי חשיב:

להודיעך כמו דר"י. דמחייב. ולהודיעך כחן דרבנן לא איצטריך למימני יומר מכדי מדתו דמילתא דפשיטא הוא דפטור דפורתא חמרא צמיא טובא צטיל וליכא חידוש כלל לאשמועינן דפטרי רבנן ציומר ומילתיה דר"י חשיב חידוש גדול לחומרנא ואע"ג דליכא טעם יין מחייבי צשמיס שיש בהן טעם יין מהו. לצרכת היין. וצרימא לא הוה שמיע ליה הכי הוה ליה למימר הלכה כחכמים או אין הלכה כחכמים: שנתן לתוכן מים ושנה ושיגש: ראשון. מים ראשונים (ד) שהכניסו והוילאו מים: אסור לזרים. וכל הני חומרות צעלמא נינוו מדרבנן וצמלא כתי מדתו מייירי: שלישי מותר. ואפילו יש צו טעם יין: אף שלישי. אסור אס ים צו נותן טעם: ה"ג של מעשר ראשון אסור. כלומר של מעשר שני תמד ראשון אסור לאכול חוץ לירושלים אללא מעשר ראשון לזרים מותר לזרים ודלא כרבי מאיר (א): הכי גרסינן של הקדש לעולם אסור ושל מעשר לעולם מותר: הלכות דמאי. שהופרש מפירות הלכותין מעט הארץ ואקילו ציה רבנן משום דרוב עמי הארץ מעשרין הן: בקדושה ומים. שהקדיש חצית יין לצדק הצית וימכר ויקחו צדמיין לרבי צדק הצית: בקדושה גוף. (א) דמחייבין יין שהוקדש לנסכים ושומרים שלו אסורים צצטיל רבנן יין הנעורב צו: כשם שאמרו לענין איסורין. דצתרומה ראשון ושני הוה יין ושלישי הוה מים ושל מעשר הראשון יין והשני מים וכן כולן: שני אמרו לענין הכשר. דראשון ושני של תרומה חשבו נמי

יין לענין הכשר והראשון של מעשר חשיב יין לענין הכשר וכדמפרש ואולי. וכל זה חומרנא מדרבנן הוא דמדלאורייתא כולהו חשיבי מים צעלמא כדאמרן לגבי מעשר דמאי וכרבנן דאחרים. וקצבי גמרא הכשר דמאי על איזה הכשר הוצרך לומר כך אמרו לענין הכשרין של מים או של יין הא תרייהו מכשרי פירות לקבל טומאה ומאי נפקא לן מיניה אי הוי חמרא אי מיהא: אי חמרא אכשורי מנשר. דכתיב (דברים ג) תשתה חמר וכתיב וכל משקה אשר ישמה וגו' (ויקרא א): לא צריכא. כלומר לא נפקא לן מינה אללא שתמדו לההיא דתרומה ומעשר צמי גשמיים דלריכי מחשבה אללא אי חשיבין ליה יין מכשרי בלא מחשבה צמיים הוא דכתיב (ס) וכי יותן מים מה יתן דניחא ליה אף יומן דניחא ליה. ופרכינן וכיון דשפכינהו האי גברא להני מי גשמיים ממנא שניטפו צו למנא דשמיים אשכחינהו ומכשרי ומאי נפקא לן מיניה ל"ש מעשר ולא שנה תרומה לעולם מכשרי: שנתמד מאלו. שפלו הגשמיים לתוך השמיים והלכך צתרומה דראשון ושני חשיב יין לענין הכשר נמי מכשרי אללא שלישי דחשבו מים לגבי תרומה לענין הכשר נמי מי גשמיים נינהו ולא מכשרי דלא הוה צהו מחשבה: ופרכינן ומאי נפקא מינה והא כיון דנידי. מושך: קתא קמא. ראשון ושני גלי דעמיה דניחא ליה שירדו גשמיים לעלם אולי יקלטו טעם יין ושלישי לתרומה נמי מכשר ולא שנה אלא פ"ה יין ולא שנה מים אכשורי מכשרי ומה חילוק יש עדיין צצכשרין: צפרה ששופה ראשון ראשון. והלכך צשלישי ליכא שום מחשבה ולא מכשר שלישי דתרומה ושני דמעשר. ולא מצי לתרזוי צצנשפך ראשון ראשון דכיון דלא נשתהה שם כלל אללא נופל ונשפך אין ידוע לעולם מהו תמד שני או תמד שלישי: אין אומר קידוש היום כו'. משום הקריבהו נא לפשתך (מלאך ה) כלקמן [ע"ז]. וצין הראוי לצרכך עליו צפה"ג קאמר דאע"ג דמצרכין עליו צפה"ג לקידוש היום מינה לא חשיב ולקמיה צה לפרש איזה יין צה למעט: יין מגמא. תירוש: לא ציאי. משום דכתיב הסך כסך שכר (מגדף כה) מיני דמשכר: ואם הביא כשר. דליכא עיובא. אי נמי הסך נסך מכל מקום וכיון דלנסכים לגבי קידוש חשיב לכתחלה דלא חמיר קידוש כניסוף:

(א) פסחים מז: חולין סה: מעשרות פ"ה מ"ח. (ב) חולין (א) (מנחות כ"ג). (ג) ד"ה"ל. (ד) ד"ה"ל (ה) ד"ה"ל פ"ג.

גלוין הש"ס

גמרא אי דמאי אבשרי מבשרי. עיי עשר התקן הל' צרכות פ"ו הל"ד:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לא צריכא וכי שאר משקין כגון יין ושמן כיון דניחא ליה ממילא כתיב: ומימני מים מתוך: (ב) בא"ד ושמא טל חשבו טפי. י"ב והא דרבי פ"י המוכר את הבית דף טו ע"ב מי גשמים שחשב עליו להדיח את האלטרובלין אללא מנא להכריח את הירושם כי קשה ליה מצי למימר דמייירי בחשב עליו ממילא להיות משקין:

מוסף רש"י

ומצא כתי מדתו. ולא יומר. ששם מלא יומר הכל מודים שחייב לעשר שרישם אללא יין (חולין כה). פטור. מלעשר. שהרי אין כאן אללא מים. שלא מלא אללא עמי מדתו. ואע"ג דחזוניה ועמיה חמרא. קיוהא דפריה צעלמא הוה דעיל טף (פסחים טב). הוילא ולא נטף צו כלום אע"פ שיש בו טעם יין אלו כלום (חולין כה). ודי יהודה מחייב. צמעשר. דכתיב פירא הוא (ט) לחול צמר חומתא ועמיה (פסחים טב).

מוסף תוספות

א. ואין לומר דר"י לפנא הוא הכא דא"כ למה חתמין אן הוא פוגם. רבנו יונה. ב. והנה כוס ראשון מקדשין עליו קידוש היום. רש"י. ג. ואע"פ שאמרו (ע"ז ל) אין בו משום יין נסך. לפי שאין מנסכין כך אמרו. ולא משום גריעותו של יין. רמב"ן.